

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING ONA TILI DARSLARIDA IMLO SAVODXONLIGINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11560819>

Vohidova Muqaddas Rasuljon qizi

Oriental universiteti Uzluksiz ta'lim pedagogikasi kafedrası Katta o'qituvchisi

Annotatsiya

ushbu maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun ona tili darslarida imlo savodxonligini shakllantirish metodologiyasini o'rganishga qaratilgan. Turli xil strategiyalar va yondashuvlarni o'rganib chiqib, ushbu tadqiqot imlo ko'nikmalarini yaxshilaydigan va oxir-oqibat tilni egallashning umumiy jarayonini yaxshilaydigan samarali texnikalar haqida tushuncha berish haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar

savodxonlik, strategiya, to'g'ri yozish, muloqot, kontekst, tanqidiy va tahliliy fikrlash.

Аннотация

данная статья направлена на изучение методики формирования орфографической грамотности на уроках родного языка для будущих учителей начальных классов. Изучая различные стратегии и подходы, это исследование направлено на то, чтобы дать представление об эффективных методах, которые могут улучшить навыки правописания и, в конечном итоге, улучшить общий процесс овладения языком.

Ключевые слова

грамотность, стратегия, правильное письмо, общение, контекст, критическое и аналитическое мышление.

Annotation

this article focuses on the study of the methodology for the formation of spelling literacy in native language lessons for future primary school teachers. Having studied various strategies and approaches, this study talks about providing insight into effective techniques that improve spelling skills and ultimately improve the overall process of language acquisition.

Keywords

Literacy, Strategy, correct writing, communication, context, critical and analytical thinking.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning 2016-yil 14-dekabrda O'zbekiston respublikasi prezidenti lavozimiga kirishish tantanali

marosimiga bag'ishlangan oliy majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutqlarida "Bugungi kunda "Farzandlarimiz bizdan ko'ra kuchli, bilimli, dono va albatta baxtli bo'lishlari shart!" degan hayotiy da'vat har birimizning, ota-onalar va keng jamoatchilikning ongi va qalbidan mustahkam o'rin egallagan.

Shuning uchun yosh avlodni ilk o'qish va yozishga, savodxonlikka o'rgatish masalasiga boshlang'ich sinfdanoq jiddiy e'tibor beriladi. Boshlang'ich sinflarda ona tili fanining asosiy vazifalaridan biri ham savodxonlik masalasi sanaladi.

So'zlarni to'g'ri yozish qobiliyati samarali muloqot va tilni rivojlantirishga hissa qo'shadigan muhim mahoratdir. Bu kelajakdagi boshlang'ich maktab o'qituvchilari kontekstida yanada muhimroqdir, chunki ular o'z o'quvchilarining imlo savodxonligini rivojlantirish uchun javobgardir. Ona tili darslarida imlo savodxonligining ahamiyati shubhasizdir. Imlo savodxonligi nafaqat muloqot qobiliyatlarini yaxshilaydi, balki tanqidiy va tahliliy fikrlash qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. Bu o'qituvchilar uchun muhim xususiyatlar bo'lgan tafsilotlarga aniqlik va e'tiborni oshiradi. Shuning uchun bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari o'z malakalarini oshirish uchun ona tili darslariga imlo savodxonligini kiritish juda muhimdir. Imlo o'qituvchilarining ahamiyatini oshirib bo'lmaydi. Imlo tilni o'zlashtirish va rivojlantirishning asosiy jihati bo'lib, talabalarning yozma muloqot qobiliyatlari va umumiy ilmiy yutuqlariga bevosita ta'sir qiladi. Bo'lajak o'qituvchilar uchun yaxshi yozish qobiliyatlari nafaqat ularning yozishda aniqlik va aniqlikni ta'minlaydi, balki o'z o'quvchilariga ijobiy o'rnak ko'rsatadi.

Bundan tashqari, kuchli imlo qobiliyatiga ega o'qituvchilar imlo naqshlari va qoidalarini samarali o'rgatishlari mumkin, bu esa o'z o'quvchilari o'rtasida imlo savodxonligini rivojlantirishga yordam beradi. Imlo savodxonligini shakllantirish metodologiyasida o'quvchilarning imlo ko'nikmalarini rivojlantiradigan samarali strategiyalarni qabul qilish juda muhimdir. Bunday yondashuvlardan biri fonema-grafema yozishmalarida keng qamrovli o'qitishni o'z ichiga oladi, bu ularning tovushlarni yozma harflar bilan bog'lash qobiliyatini mustahkamlaydi. O'qitishning nazariy asoslari bir necha asosiy tamoyillarga asoslanadi. Birinchi, imlo ko'nikmalarini rivojlantirishda phonemic xabardorlik va phonics qo'llanma muhimligini tan oladi. Ikkinchidan, u aniq o'qitishning rolini va mnemonik qurilmalar va so'z boyligini o'rganish kabi o'qitish strategiyalaridan foydalanishni ta'kidlaydi. Bundan tashqari, ushbu ramka imlo amaliyoti va fikr-mulohazalar uchun keng imkoniyatlar yaratish muhimligini ta'kidlaydi. Imloni o'qitishda turli xil yondashuvlarning umumiy ko'rinishi tadqiqotchilar va o'qituvchilar tomonidan ona tili darslarida o'quvchilarning imlo savodxonligini oshirish uchun ishlatilgan.

o'qitishga turli xil yondashuvlar o'rganildi. Yondashuvlardan biri bu aniq ko'rsatma usuli, bu erda o'qituvchilar imlo qoidalari, naqshlari va strategiyalari bo'yicha to'g'ridan-to'g'ri va aniq ko'rsatmalar berishadi. Yana bir yondashuv-bu so'zlarni o'rganish, bu o'quvchilarning imlo naqshlari va so'z tuzilmalari haqidagi tushunchalarini rivojlantirish uchun so'zlarni mazmunli kontekstda o'rganish va tahlil qilishni o'z ichiga oladi. Bundan tashqari, multisensorli yondashuv talabalarni faol o'rganishga jalb qilish va imlo ko'nikmalarini mustahkamlash uchun vizual, eshitish va kinestetik usullarni o'z ichiga oladi. Har bir yondashuv o'ziga xos xususiyatlarga va samaradorlikka ega va o'qituvchilar o'z o'quvchilarining ehtiyojlari va qobiliyatlaridan kelib chiqqan holda ularni diqqat bilan tanlashlari va moslashtirishlari kerak.

Imlo darsiga so'z naqshlari va qoidalarini kiritish imlo darsiga so'z naqshlari va qoidalarini kiritish ona tili darslarida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari o'rtasida imlo savodxonligini rivojlantirish uchun juda muhimdir. Tilning qonuniyatlari va qoidalarini tushunib, talabalar so'zlarni aniq talaffuz qilish qobiliyatini oshirishlari mumkin. Ushbu metodologiya jim "e" qoidasi yoki "men e dan oldin" qoidasi kabi umumiy imlo naqshlari va qoidalarini aniq o'rgatish muhimligini ta'kidlaydi. Aniq ko'rsatma va amaliyot bilan talabalar ushbu qoidalarni o'zlashtirishlari va ularni o'zlarining yozuvlarida qo'llashlari, kuchli imlo ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin. Bundan tashqari, ushbu yondashuv tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rag'batlantiradi, chunki talabalar turli xil imlo qoidalari va naqshlarini aniqlash va qo'llashni o'rganadilar.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili darslarida imlo savodxonligini shakllantirish metodikasi, ularning til ko'nikmalarini samarali o'qitishdagi vakolatlarini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. So'z o'yinlari va mashqlar kabi interaktiv va qiziqarli mashg'ulotlar orqali ushbu bo'lajak o'qituvchilar imlo ko'nikmalarini rivojlantirish uchun zarur vositalar bilan jihozlangan. Ushbu qurilmalarda o'quvchilarga imlolarni osonroq eslab qolishga yordam beradigan unutilmas iboralar yoki ko'rgazmali qurollar mavjud. mumkin bo'lgan boshqa strategiya imlo o'yinlari va mashg'ulotlarini dars rejasiga kiritishni o'z ichiga oladi. Bu nafaqat o'quv jarayonini talabalar uchun yanada yoqimli qiladi, balki amaliy mashg'ulotlar va imlo ko'nikmalarini mustahkamlashga imkon beradi. Bundan tashqari, talabalarning taraqqiyotini baholash va qo'shimcha e'tiborga muhtoj sohalarni aniqlash uchun muntazam imlo viktorinalari o'tkazilishi mumkin. Ushbu strategiyalarni amalga oshirish orqali o'qituvchilar o'qitish usullarini takomillashtirishlari va o'quvchilari o'rtasida imlo savodxonligini oshirishlari mumkin. Talabalarga imloning asosiy tamoyillarini, shu jumladan harf-tovush

yozişmalari va naqshlarini o'rgatish orqali o'qituvchilar imlo ko'nikmalarini egallashni osonlashtirishi mumkin. Yozma tilning mantig'i va tuzilishini tushunib, talabalar ushbu qoidalar va naqshlarni o'z yozuvlarida qo'llashlari mumkin bo'ladi. Bundan tashqari, aniq ko'rsatma o'quvchilarga notanish so'zlarni mustaqil ravishda dekodlash, umumiy tilni rivojlantirish va kelajakdagi boshlang'ich maktab o'qituvchisi sifatida ishonchini oshirish imkoniyatini beradi. "Bo'lajak boshlang'ich maktab o'qituvchilarining ona tili darslarida imlo "savodxonlikni shakllantirish metodikasi" nomli inshoning 12-xatboshisi imloni o'qitishda multisensor usullardan foydalanishga qaratilgan. Multisensor texnikasi ta'limni rivojlantirish va bir vaqtning o'zida bir nechta sezgilarni o'lchash uchun o'qitish usullarini o'z ichiga oladi. Ushbu texnikalar imlo ko'nikmalarini o'qitish va amaliyoti davomida eshitish, vizual va kinestetik stimullarni birlashtirishni o'z ichiga oladi. O'quvchilarda turli xil hissiy tajribalarni taqdim etish orqali multisensorli o'qitish faol ishtirok etishni rag'batlantiradi va ularning imlo tushunchalarini tushunishi va mahoratini chuqurlashtiradi.

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili darslarida imlo savodxonligini shakllantirish usuli diqqat bilan ko'rib chiqishni talab qiladigan hal qiluvchi jihatdir. Ona tili darslarida, ayniqsa, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun imlo savodxonligi katta ahamiyatga ega. Samarali muloqotning asosi sifatida imlo aniqligi odamlarga o'z g'oyalarini aniq va aniq etkazish imkonini beradi. Bundan tashqari, imlo qoidalari va konventsiyalarini kuchli tushunish o'qituvchilarga o'z o'quvchilariga til ko'nikmalarini muvaffaqiyatli o'rgatish imkoniyatini beradi. Ona tili darslarida imlo savodxonligini rivojlantirish orqali bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari tilni bilish uchun mustahkam poydevor yaratishi va mazmunli o'rganish tajribalarini osonlashtirish qobiliyatini oshirishi mumkin. Imlo mahoratini oshirishda kelajakdagi boshlang'ich maktab o'qituvchilarining rolini ta'kidlab, ushbu tadqiqotda 32-bandda imlo mahoratini oshirishda kelajakdagi boshlang'ich maktab o'qituvchilarining rolini ta'kidlash muhimligi muhokama qilinadi. Ushbu o'qituvchilar imlo savodxonligini samarali targ'ib qilish uchun zarur bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak. Bo'lajak boshlang'ich maktab o'qituvchilari imlo ko'nikmalariga e'tibor qaratib, o'z o'quvchilarining tilni o'zlashtirishi va rivojlanishi uchun mustahkam poydevor yaratishi mumkin. Bundan tashqari, to'g'ri imloni modellashtirish va maqsadli ko'rsatma va mulohazalarni taqdim etish orqali ushbu o'qituvchilar sinflarda ijobiy imlo madaniyatini rivojlantirishga yordam beradi, bu esa oxir-oqibat o'quvchilarning imlo va umumiy til ko'nikmalarini yaxshilaydi.

ADABIYOTLAR RO`YHATI:

1. Barbara Garner. Kattalar ta'limi va savodxonligini ko'rib chiqish, 6-jild. Tadqiqot, siyosat va amaliyotni bog'lash: kattalarni o'rganish va savodxonlikni o'rganish Milliy markazining loyihasi, jon Comings, Routledge, 8/15/2006
2. Artur P. Hershaft. Milliy Ta'lim Texnologiyalari Rejasi. Novak Ilmiy Noshirlari, 1/1/2011
3. Eithne Kennedy. Yuqori qashshoqlik maktablarida savodxonlikni oshirish. Dalillarga Asoslangan Yondashuv, Routledge, 1/3/2014
4. Otis Kriegel. Yangi boshlang'ich maktab o'qituvchisi haqiqatan ham bilishi kerak bo'lgan hamma narsani (lekin kollejda o'rganmagan). (Lekin kollejda o'rganmagan), Free Spirit Publishing, 3/6/2013